

Rapportage soortgericht onderzoek

Selissen te Bختel

Bureau L . W . M .

Een gezamenlijk product van:



habitus

Colofon

Projectleider

B. Brandt BSc

Contactgegevens

Benjamin@habitus.nl

06-47163522

Rapportage

A. Heitman MSc

Rapport

BLWM2017-6

Klantcode

BLWM

In opdracht van

Bureau L.W.M.

Contactpersoon

Jeroen Siebeling

Opleverdatum

27 september 2017

Interne controle

A. van Duijvenboden BSc

Paraaf

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport (inclusief foto's) is enkel toegestaan onder vermelding van de

Dit rapport is met de grootse zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Habitus natuur & landschap geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of door toepassing van adviezen.

www.habitus.nl

Waarom kiest u voor een combinatie van DNatuur en Habitus?

DNatuur en Habitus hebben hun krachten gebundeld. DNatuur beschikt over specialistische ecologische kennis over duin- en veengebieden en kan data en natuurwetgeving vertalen naar een werkwijze die praktisch is voor de opdrachtgever. Habitus is sterk in het beoordelen van ecologische waarden en risico's en beschikt over de capaciteit om vaak op korte termijn een onderzoek uit te voeren. Samen zorgen we voor een inhoudelijk sterk product waarin gebiedskennis geborgd is.


habitus

DUIJVENBODEN
FOTOGRAFIE ADVIES ONDERZOEK



NATUUR

Correspondentieadres:

Matenalaan 31
6825 DP, Arnhem

www.habitus.nl

Kvk-nummer: 61229628

Btw-nummer: NL854262301B01

Rekeningnummer: NL14ABNA0494577894

INHOUDSOPGAVE

1. Conclusie en aanbevelingen	5
2. Inleiding	2
3. Onderzoeksopzet	5
4. Aanwezige soorten	8
5. Toetsing aan wetgeving	12
Bronnenlijst	14
Bijlage 1 - kaart werkzaamheden	15
Bijlage 2 - Informatie Dassenwerkgroep Noord-Brabant	16
Bijlage 3 - Foto's huismus	17
Bijlage 4 - Aanvraag NDFF	18



CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk worden de conclusies uit het ecologisch onderzoek gepresenteerd en worden aanbevelingen voor de uitvoering gegeven.



M HAB01

46°F 7°C

08-16-2017 02:05:27



1. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

1.1 Conclusie

Het voorliggende rapport geeft antwoord op de onderzoeksvraag:

Is er bij de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming voor huismus, heikikker, grote modderkruiper, das, bunzing en steenmarter en welke maatregelen zijn op basis hiervan noodzakelijk?

De voorgenomen werkzaamheden zoals nu bij ons bekend leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming voor das en huismus. Er dient een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd, voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden. Dit is bepaald op basis van de onderstaande conclusies.

Bij de werkzaamheden wordt de Wet natuurbescherming overtreden voor das en huismus.

- Bij de werkzaamheden 1 (sloop kapschuur) wordt verbodsbepaling Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming overtreden voor huismus. Bij de sloop van de bebouwing zullen namelijk meerdere huismusnesten verloren gaan. De nesten van huismussen genieten jaarrond bescherming gezien huismussen jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren. Onder een nest valt ook de leefomgeving die nodig is voor de huismus om succesvol te kunnen broeden.
- Bij de werkzaamheden 2, 3 en 4 (kappen bomen, dempen watergangen en bouwen woningen) wordt verbodsbepaling Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming overtreden voor de das. Er gaat namelijk belangrijk foerageergebied verloren en een wissel naar andere foerageergebieden. Als de werkzaamheden uitgevoerd worden zal de dassenburcht (die buiten het projectgebied ligt) zijn functie verliezen. De daarin aanwezige dassen hebben dan onvoldoende beschikking over foerageergebied.

1.2 Aanbevelingen

Op basis van de conclusies doen wij de volgende aanbevelingen:

- Vraag een ontheffing aan op de Wet natuurbescherming voor de voorgenomen werkzaamheden voor de soorten huismus en das. Hiervoor zullen mitigerende en compenserende maatregelen genomen moeten worden. Mitigatie en compenserende maatregelen moeten door een deskundig ecoloog in overleg met initiatiefnemer worden uitgewerkt in een mitigatieplan. Gedacht kan worden aan de volgende maatregelen:
 - Realiseer compenserende maatregelen voor de huismus. Conform de Soortenstandaard Huismus moeten voor elke verblijfplaats die verloren gaat minimaal twee alternatieve verblijfplaatsen aangeboden worden in de vorm van nestkasten, neststenen of vogelvides of vergelijkbare voorzieningen.
 - Realiseer compenserende maatregelen voor de das. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van het onaangetast laten van een 30 meter brede (wild)strook parallel aan de snelweg, waardoor de route tot het foerageergebied ten noord-oosten van de A2 niet verloren gaat. Daarnaast kan de wildstrook worden ingericht met geschikte begroeiing om tevens te dienen als foerageergebied voor de das. Zo kunnen er bijvoorbeeld fruitbomen worden aangeplant. Om verstoring van de dassen zo minimaal mogelijk te houden, dient deze strook afgesloten te zijn voor mensen en honden.
- Stel een ecologisch werkprotocol op voor de realisatiefase van het project om rekening te houden met de aanwezige beschermde soorten en het voorkomen van vestiging van nieuwe beschermde soorten. In dit document kunnen dan ook aanvullende maatregelen opgenomen worden op basis van het op te stellen projectplan.



2. INLEIDING

In dit hoofdstuk maakt u kennis met de aanleiding voor dit soortgericht onderzoek. Ook worden de centrale vraag en de doelstelling beschreven.



Beeldimpressie projectgebied



2. INLEIDING

2.1 Aanleiding

De opdrachtgever is voornemens een gebied ter grootte van circa 15 hectare bouwrijp te maken, zie 2.2 voor een beschrijving van de voorgenomen activiteiten. Hiervoor is een ecologische quickscan uitgevoerd (BLWM2017-3-RAP1, Quickscan, 7-4-2017). Uit de quickscan is gebleken dat er onderzoek moet worden uitgevoerd naar diverse beschermde soorten.

2.2 Projectgebied en voorgenomen werkzaamheden

Het projectgebied betreft de Selissen te Boxtel en ligt in de provincie Noord-Brabant. De begrenzing van het projectgebied is weergegeven in figuur 1. De focus ligt tijdens het onderzoek op verschillende locaties in het projectgebied, afhankelijk van de soort waarvoor onderzoek uitgevoerd wordt.

In de huidige situatie bestaat het projectgebied (gele omlijning) uit voornamelijk akkerland. Daarnaast zijn er enkele bomen aanwezig. Centraal gelegen in het projectgebied zijn enkele boederijen aanwezig en woonhuizen.

In het projectgebied worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

1. gebouwen slopen
2. bomen kappen
3. dempen watergang
4. nieuwe woningen bouwen
5. nieuwe beplanting aanbrengen

In bijlage 1 is een impressie van de nieuwe situatie op kaart aangegeven. Dit plan is echter nog in ontwikkeling en mogelijk kan de definitieve inrichting afwijken van het nu gepresenteerde plan. De precieze planning van de werkzaamheden is nog niet bekend, het initiatief bevindt zich op dit moment in bestemmingsplan-fase.

2.3 Doel en centrale vraag

Dit soortgericht onderzoek wordt uitgevoerd om te kunnen bepalen of de voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met de Wet natuurbescherming (Wnb), zodat de opdrachtgever inzicht verkrijgt in eventuele aanvullende maatregelen die noodzakelijk zijn. De centrale vraag luidt dan ook:

Is er bij de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming voor huismus, heikikker, grote modderkruiper, das, bunzing en steenmarter en welke maatregelen zijn op basis hiervan noodzakelijk?

2.4 Criteria

Het onderzoek en de onderhavige rapportage voldoen aan de interne proces- en kwaliteitseisen van Habitus natuur & landschap¹. Zie volgende pagina voor de eisen.



¹ De interne proces- en kwaliteitseisen betreffen het volgende:

- Het onderzoek is uitgevoerd volgens geldige onderzoeksprotocollen voor soortenonderzoek.
- Het onderzoek is uitgevoerd door deskundigen op het gebied van de onderzochte soort(en). De deskundigen hebben aantoonbaar voldoende kennis om relevante soorten te identificeren (herkennen) en relevant gedrag te beoordelen. De deskundigen voldoen aan de deskundigheidseisen voor een ecologisch deskundige, van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- De projectleider heeft specifieke deskundigheid en meerdere jaren ervaring met soortgelijke onderzoeken. Dit wordt intern een productexpert genoemd.
- Iedere rapportage wordt door een andere ecoloog beoordeeld op inhoud en vorm op basis van vaste beoordelingscriteria. Geplaatste opmerkingen door de beoordelaar worden verwerkt of besproken tot de meningen eensluidend zijn.
- De onderzoeksresultaten en rapportage voldoen aan de volgende eisen: ecologisch en juridisch houdbaar, goed onderbouwd, kort en bondig, leesbaar en begrijpbaar.
- De conclusie geeft antwoord op de vraag van de opdrachtgever.
- DNatuur en Habitus natuur & landschap verklaren hierbij onafhankelijk te zijn en geen enkel belang te hebben bij de uitkomst van het onderzoek.

2.5 Reikwijdte

Dit soortgericht onderzoek heeft alleen betrekking op:

- De soorten: huismus, heikikker, grote modderkruiper, das, bunzing en steenmarter.
- De werkzaamheden zoals beschreven in paragraaf 1.2 .
- Het projectgebied zoals weergegeven in figuur 1.

In dit onderzoek wordt getoetst aan de Wet Natuurbescherming. Het soortgericht onderzoek is drie jaar geldig. Dit soortgericht onderzoek kan voor de initiatiefnemer als bewijsstuk dienen dat natuuronderzoek is verricht.

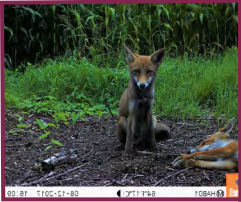


Figuur 1: Projectgebied (geel omrand).

3. ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksmethodiek beschreven. Per soort(groep) is beschreven op welke manier de gewenste informatie is verzameld om de centrale vraag te kunnen beantwoorden.





3. ONDERZOEKSOPZET

De onderzoeken voor de diverse soorten zijn altijd (indien aanwezig) gebaseerd op de soortenstandaards van de betreffende soort (deze documenten zijn nu vervangen voor kennisdocumenten). Voor aanvang van het onderzoek zijn de NDFF-gegevens (bijlage 4) van in en rond het projectgebied opgevraagd voor de periode 2007 tot en met 2017, waarna de gegevens bestudeerd zijn op relevante soorten.

Hieronder wordt per soort toegelicht wat de onderzoeksmethodiek is geweest. Een overzicht van uitgevoerde bezoeken is te vinden in tabel 1. In figuur 2 is te vinden waar naar welke soort onderzoek is uitgevoerd.

3.1 Huismus

Het huismusonderzoek is uitgevoerd naar verblijfplaatsen en functionele leefomgeving volgens de Soortenstandaard Huismus (Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2014). Er zijn twee bezoeken uitgevoerd (zie tabel 1). Het huismusonderzoek richtte zich uitsluitend op één kapschuur in het projectgebied. Alle bezoeken zijn uitgevoerd tussen twee uur na zonsopkomst en twee uur voor zonsondergang, omdat de huismus dan het meest actief is. Alle relevante waarnemingen zijn in Waarneming Pro genoteerd zoals aanwezigheid van huismussen, het aantal (zingende) mannetjes, nestvondsten (vaak uitstekende grassprietten) en in- en uitvliegende huismussen, eventueel met nestmateriaal of voedsel. Dit onderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker.

3.2 Heikikker

Het heikikkeronderzoek is uitgevoerd naar voortplanting. Dit onderzoek is niet volledig volgens de Soortenstandaard Heikikker (Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2011) uitgevoerd. Er zijn namelijk geen luisterbezoeken uitgevoerd naar kooractiviteit omdat de opdrachtverstrekking hiervoor te laat was. Er zijn twee bezoeken uitgevoerd. Tijdens het eerste bezoek is gedurende een halve dag gezocht naar adulten, larven en metamorfoserende heikkikkers. Tijdens het tweede bezoek is gedurende een halve dag gezocht naar adulten, onlangs gemetamorfoseerde en juveniele heikkikkers. Tijdens beide bezoeken is gebruik gemaakt van een schepnet.

3.3 Grote modderkruiper

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanwezigheid van de grote modderkruiper volgens de Soortenstandaard Grote modderkruiper (Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2014). Het onderzoek is uitgevoerd met twee personen, gecombineerd met het heikikkeronderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd op zowel 30 mei 2017 als 6 juli 2017 (zie tabel 1). Het eerste onderzoek is op 30 mei 2017 (in de optimale periode) uitgevoerd met een RAVON-schepnet. Het tweede bezoek op 6 juli 2017 is uitgevoerd met een elektrisch-visapparaat (Model de Fuut, wisselstroom). Hierbij is de watergang zoveel mogelijk bemonsterd. In principe is voor grote modderkruiper 1 bezoek in de goede tijd (maart t/m juni) voldoende. Maar omdat er twee bezoeken zijn uitgevoerd naar heikikker is om die reden ook twee bezoeken uitgevoerd naar grote modderkruiper.

3.4 Das

Het onderzoek naar dassen is uitgevoerd conform de Soortenstandaard Das (Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2014). Er is contact gezocht met de Brabantse dassenwerkgroep om informatie te krijgen over de dassenpopulatie in de omgeving van het projectgebied. Uit dit overleg bleek er voldoende informatie beschikbaar te zijn over de levenswijze en functionaliteit van het gebied voor de dassen dat specifiek nader soortgericht onderzoek niet nodig was. Deze informatie is gebruikt in dit rapport om de effecten op de dassen te beoordelen.



3.5 Bunzing en steenmarter

Zowel de bunzing als de steenmarter (de twee marterachtigen waar dit onderzoek zich op richt) kennen geen soortenstandaard. Van beide soorten zijn de verblijfplaatsen (in provincie Noord-Brabant vanaf 15 oktober 2017) beschermd. Er zijn twee locaties in het projectgebied waar mogelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn, namelijk bij een boom met een holle stamvoet (bunzing) en rond een boerderij (zowel bunzing als steenmarter). De boom is tweemaal op sporen van bewoning onderzocht. De geschikte locatie rond de boerderij is met twee wildcamara's onderzocht, zie voor de locaties figuur 2.

Dit onderzoek is uitgevoerd in de periode dat de soorten gebruik maken van een verblijfplaats en dat is vooral in de voortplantingsperiode vanaf de zoogtijd. Deze periode is globaal van juni t/m augustus. De cameravallen hebben van 6 juli 2017 tot 18 augustus 2017 in het onderzoeksgebied gestaan.

3.5 Overzicht veldbezoeken

Tabel 1: Data uitgevoerde veldbezoeken en weersomstandigheden. Door in te zoomen (Ctrl+muiswiel) wordt de tabel beter leesbaar.

Datum bezoek	Uitgevoerd door	Tijd	Temperatuur (in °C)	Neerslag	Wind	Bewolking	Onderzochte soort
15-05-2017	A. Heitman	12:00- 13:00	18	Geen	ZW2	Onbewolkt	Huismus
30-05-2017	B. Brandt	10:30- 12:30	24	Geen	W3	6/8 bewolkt	Huismus
30-05-2017	S. Van Baren, B.Brandt	10:00- 13:00	24	Geen	W3	6/8 bewolkt	Heikikker; Grote modderkruiper
30-05-2017	S. Van Baren, B.Brandt	10:00- 13:00	24	Geen	W3	6/8 bewolkt	Das
06-07-2017	A. Duijvenboden	10:00- 13:00	18	Geen	ZO2	7/8	Heikikker; Grote modderkruiper
06-07-2017	A. Duijvenboden	13:00- 16:00	18	Geen	ZO2	7/8	Das, Bunzing, Steenmarter.
19-7-2017	A. Heitman	11:00 - 14:00	23	Geen	ZO3	6/8	Bunzing, Steenmarter.
2-8-2017	A. Heitman	11:00 - 14:00	18	Geen	ZZW2	8/8	Bunzing, Steenmarter.
18-8-2017	A. Heitman	11:00 - 14:00	17	Geen	ZW3	8/8	Bunzing, Steenmarter.



Figuur 2: Onderzoeklocaties (groene lijnen). Rode puntjes 1 en 2 geven aan waar de wildcamara's zijn geplaatst. Rode punt 3 is de locatie van de holle boom waar sporenonderzoek is uitgevoerd. Voor de das (niet aangegeven op tekening) geldt het hele gebied als onderzoeksgebied. Rode omlijning geeft het projectgebied aan. Door in te zoomen wordt de kaart beter leesbaar.



4. AANWEZIGE SOORTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de aanwezigheid van soorten op basis van de resultaten van het veldonderzoek.



Boven: Een ingang van een dassenburcht net buiten het projectgebied.



4. AANWEZIGE SOORTEN

In dit hoofdstuk wordt per soort de resultaten beschreven.

4.1 Huismus

Uit het bureauonderzoek (in de NDFF) kwamen geen relevante waarnemingen van huismus naar voren. Tijdens het eerste veldonderzoek zijn in de kapschuur 11 huismusnesten geteld. Tijdens het tweede bezoek zijn 13 huismusnesten geteld. Daarnaast zijn er circa 20 foeragerende huismussen waargenomen waarvan 15 in de achtertuin van Selissen huisnummer 1 en vijf waarnemingen in de groenstrook tussen de vrachtwagenparkeerplaats en het projectgebied. De meeste nesten bevinden zich in het centrale deel van de kapschuur tussen golfplaten. Een enkele huismus heeft op een andere locatie in de kapschuur een nest zoals de kopse kant (zie figuur 4). Het voornaamste leefgebied waar de huismussen gebruik maakten om te foerageren, zandbed en drinkplaats betrof vooral de achtertuin van Selissen huisnummer 1. Deze woning met achtertuin blijft behouden tijdens de ontwikkeling. In de tuin zijn onder andere wintergroene heesters aanwezig (laurier). Daarnaast is er een houtsingel aanwezig tussen de vrachtwagenparkeerplaats en het projectgebied waar de huismussen gebruik van maakten. Enkele foto's van het huismusleefgebied staan in bijlage 3.



Figuur 3 (links): Weergave (roze) van verblijfplaats en leefgebied van de huismus. Het foerageergebied blijft behouden. De verblijfplaats (kapschuur) dient gesloopt te worden voor de voorgenomen ontwikkeling. Figuur 4 (rechts): Locatie een de huismusnesten in de kopse kant van de kapschuur. Door in te zoomen wordt de kaart beter leesbaar.

4.2 Heikikker

Er zijn twee bezoeken uitgevoerd. Tijdens geen van beide bezoeken zijn er (larven van) heikikkers waargenomen of aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van deze soort. Tijdens het eerste bezoek was de westelijke watergang droog. In de oostelijke watergang stond slechts beperkt water (circa 10cm). Tijdens het tweede bezoek stond ook de oostelijke watergang droog. Doordat de watergangen jaarlijks droog blijken te vallen en in het voorjaar al een watergang droog stond en de andere watergang maar beperkt water stond blijkt het biotoop achteraf toch ongeschikt voor de heikikker. Om deze reden en omdat er geen eierklompen, larven of juvenielen heikikkers zijn waargenomen wordt de aanwezigheid van de heikikker uitgesloten op deze locatie.



4.3 Grote modderkruiper

Het onderzoek naar grote modderkruiper is gecombineerd met het heikikkeronderzoek. Tijdens het onderzoek op 30 mei is geen grote modderkruiper aangetroffen. Tijdens het tweede bezoek op 6 juli 2017 stond de watergang droog. Om deze reden wordt de aanwezigheid van de grote modderkruiper in deze watergang uitgesloten.

4.4 Das

De informatie van Dassenwerkgroep Brabant (De heer Ton Popelier) geeft aan dat het projectgebied wordt gebruikt als foerageergebied en als wissel naar het foerageergebied aan de overkant van de A2 (de aangedragen informatie van de werkgroep is te vinden in bijlage 2). De wissel loopt langs de watergang evenwijdig aan de A2 naar de brug over de Dommel. Via het talud onder de brug bereiken de dassen het foerageergebied aan de andere kant. Tijdens het onderzoek is een pluk dassenhaar waargenomen aan het prikkeldraad langs de greppel aan de noordzijde van het projectgebied. Er zijn ook verse wissels waargenomen, zowel aan de noordzijde als aan de oostzijde van het gebied. Tevens zijn dassen vastgelegd door de cameravallen (zie foto op pagina 4). Uit deze gecombineerde informatie kan geconcludeerd worden dat dassen gebruik maken van het projectgebied als foerageergebied en als route naar het foerageergebied aan de andere kant van de A2. Een globale weergave van de aanwezige gebiedsfuncties van de das is in figuur 5 weergegeven. Een weergave van de aangenomen grootte van dassenterritoria staat in bijlage 2.



Figuur 5: Globale weergave van gebiedsfuncties van de das ten opzichte van het projectgebied (rood omlijnd). Weergave van functies is op basis van veldwaarnemingen en informatie van de Dassenwerkgroep Brabant. Blauw: Belangrijk foerageergebied. Rood: Gebied met dassenburcht. Geel: locaties wissels.

4.5 Steenmarter en bunzing

Om steenmarter en bunzing vast te leggen zijn op 6 juli 2017 twee cameravallen (Bushnell Trophy Cam HD 20MP) geplaatst, welke ongeveer zes weken zijn blijven staan. Uit de camerabeelden is gebleken dat het projectgebied druk bezocht wordt door vossen. Circa 87% van de dieren die gefotografeerd zijn met de cameravallen zijn vossen. Vossen en marterachtigen zijn concurrenten van elkaar, aangezien zij gedeeltelijk op dezelfde prooien jagen. Om deze reden prederen vossen ook marterachtigen, met als gevolg dat marterachtigen niet graag in een vossengebied willen leven (Fedriani e.a., 2000).

In de NDFF zijn geen waarnemingen van steenmarters vastgelegd. Daarnaast zijn er geen steenmarters

vastgelegd met de cameravallen. Hierdoor kan de aanwezigheid van steenmarter worden uitgesloten.

Er is één waarneming in de NDFF van een levende bunzing bekend in de omgeving van het projectgebied (A2 ter hoogte van het projectgebied). Echter, deze waarneming is gedaan in 2012. Verder zijn er geen waarnemingen van bunzing uit de omgeving bekend. Er zijn geen bunzingen waargenomen met de cameravallen. Doordat geen waarnemingen zijn gedaan van bunzing en de hoge vossendichtheid worden negatieve effecten op deze soort door de geplande werkzaamheden uitgesloten.



5. TOETSING AAN WETGEVING

In dit hoofdstuk worden de gevonden resultaten beoordeeld in relatie tot de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling en de Wet natuurbescherming.



  HAB01 55°F 12°C ● 07-21-2017 22:29:15

Voorbeeld van een van de foto's waar een konijn op staat.

5. TOETSING AAN WETGEVING

De uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming. In Tabel 2 is weergegeven bij welke werkzaamheden dit van toepassing is en voor welke soort. Voorgenomen werkzaamheden (volgens paragraaf 2.2) die niet in de tabel worden genoemd kunnen worden uitgevoerd zonder dat daarbij de Wet natuurbescherming wordt overtreden voor de onderzochte soorten.

Tabel 2: conflicten met de Wet natuurbescherming per voorgenomen werkzaamheid.

Voorgenomen werkzaamheid	Soort	Status	Funcctie*	Overtreding artikel	Maatregel of vervolgstap
2, 3, 4	Das	Nationale beschermde soort	F en V	3.10	Aanvragen ontheffing.
1	Huismus	Vogelrichtlijnsoort status jaarrondbeschermde nest	N	3.1	Aanvragen ontheffing.

* Funcctie: F = foerageergebied; V=Verbinding naar andere gebieden, N=nestplaats.

Voorgenomen werkzaamheid:

1. gebouwen slopen,
2. bomen kappen,
3. dempen watergang,
4. nieuwe woningen bouwen,
5. nieuwe beplanting aanbrengen.

Toelichting

Bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden worden de soorten huismus en das zonder mitigerende en compenserende maatregelen geschaadt.

Das

Bij de voorgenomen ontwikkeling wordt voor de das de verbodsbepaling Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming overtreden. Dit gebied wordt namelijk als foerageergebied gebruikt door de das en als verbinding naar een foerageergebied aan de andere kant van de snelweg. Door de werkzaamheden zal zowel het foerageergebied als de verbinding naar andere gebieden verdwijnen. Hierdoor zal de burcht, die net iets buiten het projectgebied ligt, niet meer geschikt zal zijn als verblijfplaats omdat er geen foeragemogelijkheden meer zijn. Dit leidt op die manier tot vernietiging van de verblijfplaats en een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Voor het overtreden van de Wet natuurbescherming dient een ontheffing te worden aangevraagd. Daarbij zal het nodig zijn om aanwezige functies te compenseren. Dit kan door bijvoorbeeld een dassen-corridor te realiseren aan de oostkant van het projectgebied zodat de bestaande functies op lange termijn gehandhaafd blijven.

Huismus

Bij het slopen van de kapschuur wordt voor de huismus de verbodsbepaling artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming overtreden. In deze kapschuur zijn namelijk verblijfplaatsen (jaarrond beschermde nesten) aanwezig. Deze worden door de werkzaamheden vernietigd. Voor het overtreden van de Wet natuurbescherming dient een ontheffing te worden aangevraagd. Daarbij zal het nodig zijn om de aanwezige verblijven te compenseren. Door alternatieve verblijfplaatsen te realiseren kunnen de negatieve effecten voor de huismus worden tegengegaan. Daarbij geldt wel dat de alternatieve verblijfplaatsen zodanig moeten worden gerealiseerd dat er voldoende geschikt biotoop in de omgeving aanwezig is als foerageergebied, zandbed en drinkplaats. Dit kan indien de huidige tuin van Selissen huisnummer 1 wordt gehandhaafd en de groenstrook op de rand van het perceel.



Algemeen

Van de overige onderzochte soorten is gebleken dat deze niet aanwezig zijn in het projectgebied. Voor deze soorten is dus geen sprake van conflicten met de Wet natuurbescherming. Raadpleeg de quickscan (BL-WM2017-2-RAP1, Quickscan, 7 april 2017) voor een overzicht van alle ecologische risico's.

Het is aan te raden om tijdig met de noodzakelijke mitigatie en compensatie aan de slag te gaan. Daarnaast zal in de realisatiefase ook rekening gehouden moeten worden met de aanwezige beschermde soorten. Het is daarom raadzaam om een ecologisch werkprotocol op te stellen waarin de soortbescherming is gewaarborgd. Aanbevolen wordt om tijdens de planfase een ecooloog te betrekken zodat zoveel mogelijk al in de planfase met de aanwezige ecologie rekening kan worden gehouden.



BRONNENLIJST

Literatuur

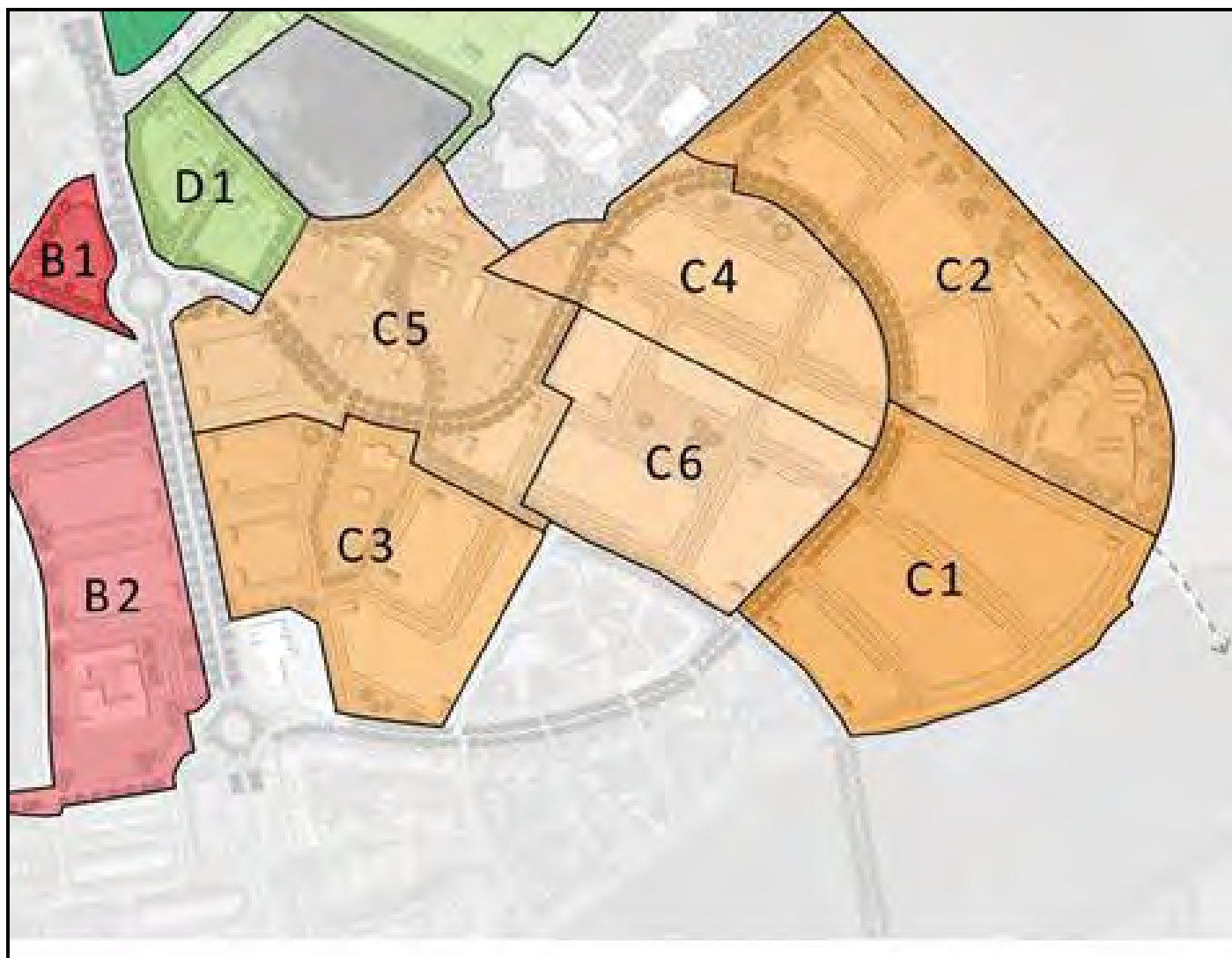
- Dienst Regelingen, Ministerie van Economische Zaken (2012). Soortenstandaard das.
- Fedriani, J.M., Fuller, T.K., Sauvajot, R.M. & York, E.C. (2000). Competition and intraguild predation among three sympatric carnivores. *Oecologia* 125: 258–270.
- Rijksdienst voor ondernemend Nederland (2014). Soortenstandaard grote modderkruiper.
- Rijksdienst voor ondernemend Nederland (2014). Soortenstandaard heikikker.
- Rijksdienst voor ondernemend Nederland (2014). Soortenstandaard huismus.

Geraadpleegde websites

- www.ravon.nl, pagina grote modderkruiper. Geraadpleegd op 1 juli 2017.
- www.ravon.nl, pagina heikikker. Geraadpleegd op 1 juli 2017.
- www.telmee.nl. Geraadpleegd op 1 juli 2017.
- www.vogelbescherming.nl, pagina huismus. Geraadpleegd op 1 juli 2017.
- www.zoogdiervereniging.nl, pagina bunzing. Geraadpleegd op 1 juli 2017.
- www.zoogdiervereniging.nl, pagina vos. Geraadpleegd op 1 juli 2017.
- www.ndff.nl, levering uit de NDFF. Opgevraagd op 1 augustus 2017.

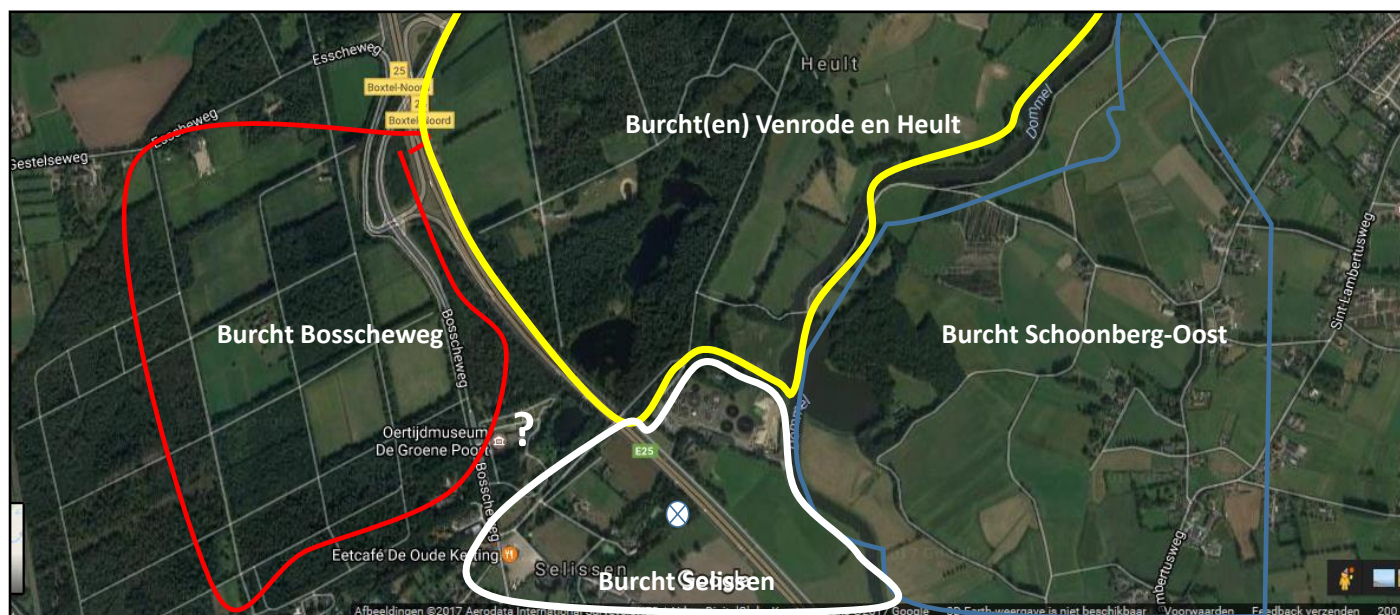


BIJLAGE 1 - KAART WERKZAAMHEDEN



Globale weergave projectgebied nieuwe situatie. De benodigde nadere onderzoeken zijn uitgevoerd in Vak C. Vakken B zijn niet meegenomen in dit onderzoek en zullen op later stadium alsnog onderzocht moeten worden.

BIJLAGE 2 - INFORMATIE DASSENWERK- GROEP NOORD-BRABANT



Weergave territoria das. Bron: Zoogdierenwerkgroep Noord-Brabant, Ton Popelier.

Onderstaande tekst is door de heer Ton Popelier van de Zoogdierenwerkgroep Noord-Brabant op 13 juni 2017 via de mail aangeleverd.

De dassenburcht "Selissen" bevindt zich op het privé-terrein van dhr. Reda de Vries. De burcht is ontstaan in het voorjaar van 2007 en sindsdien bekend bij de Dassenwerkgroep Brabant. Ik onderhoud de contacten met dhr. de Vries; jaarlijks bezoek ik de burcht samen met hem.

De burcht is gegraven in een geluidswal, die op de grens van het landgoed en de A2 ligt (Amf-coördinaten 150.88/401.98). In 2007 telde de burcht 4 belopen pijpen; dat aantal groeide gestaag in de loop der jaren. Bij mijn laatste bezoek (29-1-2015) telde ik 11 belopen pijpen, terwijl er op de hele burcht fors gegraven was. Vermoedelijk lopen er nu over de hele lengte gangen door de geluidswal. Vanaf de burcht lopen er forse wissels langs de A2, zowel naar het noorden als naar het zuiden.

Volgens mondelinge informatie vanuit de Werkgroep Natuur en Landschap Bostel zijn er afgelopen jaar twee dassen met een wildcamera vastgelegd. Dit komt overeen met het beeld dat ik zelf heb: 2 à 3 volwassen dassen op de burcht. Er is geen bewijs van reproductie maar dat lijkt wel aannemelijk.

De dassen van Selissen foerageren in het beoogde bouwterrein en aan de overzijde van de A2. Zij bereiken dit via de talud van de Dommel. Het is niet waarschijnlijk dat zij veel verder naar het noordwesten foerageren, aangezien deze gebieden (aan weerszijden van de A2) al bezet zijn door andere dassenfamilies. Ik heb deze territoria globaal (en volgens de beste inschatting) weergegeven op de bijgevoegde kaart.

Alles wijst er op dat het bebouwen van het gebied tussen de A2, de Dommel, Selissen en de Bosscheweg een forse reductie van het foerageergebied zal betekenen. Compensatie hiervoor is noodzakelijk, maar lijkt niet eenvoudig te realiseren omdat de aangrenzende gebieden al bezet zijn door andere dassenfamilies. Een blijvende en voor wandelaars toegankelijke verbinding langs de A2 richting de Dommel is van essentieel belang, aangezien de dassen anders afgesneden worden van het resterende foerageergebied.



BIJLAGE 3 - FOTO'S HUISMUS

Foto 1: Links de kapschuur. Rechts de tuin van Selissen huisnummer 1 waar de huismussen vooral aanwezig waren.



Foto 2: Overgrote deel van de huismusnesten waren aanwezig tussen de golfplaten zoals hier te zien op de afbeelding.



BIJLAGE 4 - AANVRAAG NDFF

Beknopte levering uit de NDFF

Disclaimer

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren. Nieuwe gegevens worden dagelijks toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Projectnaam BLWM2017-6
Doel Beschermde soorten in PG
Datum 01-08-2017 16:48
Ordernummer HNL-2017-242
Geselecteerde kilometerhokken
150-401



Vragen? Neem contact op met het Serviceteam van de NDFF:
Telefoon: 0800 2356333
E-mail: serviceteamNDFF@natuurloket.nl



Werkt voor provincies

NATIONALE DATABANK
FLORA EN FAUNA



150 - 401	vaatplanten	mossen	korstmossen	paddenstoelen	vleermuizen	landzoogdieren	broedvogels	wintervogels	amfibieën	reptielen	vissen	dagvlinders	macronachtvlinders	micronachtvlinders	libellen	spinnwebben en krekets	overige soortgroepen
Rode-Lijstsoorten	5			3	1	1	2					2			1		
Vogelrichtlijn							51	172									
Habitatrichtlijn					2	1									1		
WNB-andere soorten (PROV)						3											
WNB-andere soorten (NL)						8			1								
Totaal soorten	98		7	9	2	13	51	193	1	1	14	24	105	7	34	6	15
Betalering: 0-0.25/0.25-1	84%/2%		100%/0%	33%/11%	100%/0%	27%/6%	86%/3%	10%/14%	50%/0%	100%/0%	91%/0%	67%/3%	17%/14%	12%/50%	61%/3%	54%/0%	42%/6%
Volledigheid onderzoek	redelijk	niet	slecht	onbepaald	slecht	redelijk	goed	slecht*	slecht	slecht	goed	goed	redelijk	slecht	goed	onbepaald	onbepaald
Onderzoekperiode	1997-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017	2007-2017

Beknopte levering HNL-2017-242 Pagina : 2 / 4



Toelichting op de tabel

Soortgroepen

In de gehanteerde indeling is Overige soortgroepen een diverse groep met daarin alle wespen, bijen, mieren, netvleugelige, steenvliegen, kevers, vliegen, muggen, haften, wantsen, cicaden, luizen, schorpioenvliegen en overige insecten, spinnen, mijten, hooiwagens, duizendpoten, miljoenpoten, pissebedden, kakkerlakken, oorwormen, weinigpotigen, vlokreeften, lagere kreeftachtigen, weekdieren, slakken, ringwormen, snoerwormen en wormachtigen zoals bloedzuigers. Ook zeeorganismen als hydroidpoliepen, mosdiertjes, mysisgarnalen, ribkwallen, stekelhuidigen, zakpijpen, zeepissebedden, zeepokken, eendenmossels, krabbezakjes, zeespinnen en grote kreeftachtigen (kreeften, krabben en garnalen) en zeezoogdieren vallen in deze verzamelgroep.

Rode-Lijstsoorten

In de tabel staat voor elk kilometerhok per soortgroep vermeld hoeveel soorten op de Rode Lijst staan. Rode Lijsten worden formeel vastgesteld door de Rijksoverheid. De gehanteerde Rode Lijsten zijn (inclusief link naar website van ministerie van de Rijksoverheid met verwijzing naar pdf van het besluit):

vaatplanten	Besluit Rode Lijsten 15 oktober 2015
mossen	Besluit Rode Lijsten 15 oktober 2015
korstmossen	Besluit Rode Lijsten 15 oktober 2015
paddenstoelen	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
zoogdieren	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
broedvogels	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
amfibieën	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
reptielen	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
vissen	Besluit Rode Lijsten 15 oktober 2015
dagvlinders	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
macronachtvlinders	geen Rode Lijst
micronachtvlinders	geen Rode Lijst
libellen	Besluit Rode Lijsten 15 oktober 2015
sprinkhanen en krekels	Besluit Rode Lijsten 15 oktober 2015
overige soortgroepen	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 (1)

Wet Natuurbescherming – soorten van de Vogelrichtlijn

Alle soorten die wettelijke bescherming genieten en vallen onder Wet Natuurbescherming [paragraaf 3.1](#)

Wet Natuurbescherming – soorten van de Habitatrichtlijn

Alle soorten die wettelijke bescherming genieten en vallen onder Wet Natuurbescherming [paragraaf 3.2](#)

Wet Natuurbescherming – andere beschermde soorten

Alle provinciale soorten die wettelijke bescherming genieten en vallen onder Wet Natuurbescherming [paragraaf 3.3](#)

Deze soortenlijst is limitatief benoemd in een [Bijlage](#) op de wet maar kan op provinciaal niveau worden bijgesteld. Wanneer een hok in meerdere provincies valt wordt de hoogste beschermingscategorie per aangetroffen soort aangehouden.



Wet Natuurbescherming – andere beschermde soorten (landelijke lijst)

Alle landelijk benoemde soorten die wettelijke bescherming genieten en vallen onder Wet Natuurbescherming [paragraaf 3.3](#)

Deze soortenlijst is limitatief benoemd in een [Bijlage](#) op de wet.

Aantal soorten

Het totaal aantal soorten per soortgroep per kilometerhok in de periode zoals aangegeven. Meegenomen zijn alle waarnemingen:

- die geheel of gedeeltelijk binnen de selectie liggen;
- die zijn gevalideerd en daarbij de classificatie 'betrouwbaar' hebben meegekregen;
- waarvan de bronhouder heeft aangegeven dat ze uitgeleverd mogen worden.

Indien er een asterisk (*) in het veld staat betekent dit dat een deel van de waarnemingen pas na expliciete toestemming van de bronhouder mag worden uitgeleverd. Het kan dus zijn dat in de standaardlevering niet alle waarnemingen worden geleverd die optellen tot de beknopte levering. Ook kan het zijn dat deze gegevens later worden geleverd.

Volledigheid onderzoek

Voor elke soortgroep is een indicatie gegeven hoe volledig een specifiek kilometerhok is onderzocht. Er wordt hierbij gewerkt met een normering in 5 klassen: (1) niet, (2) slecht, (3) redelijk onderzocht, (4) goed onderzocht en (5) onbepaald. De volledigheid van onderzoek wordt geautomatiseerd berekend voor alle soortgroepen, waarbij elk kilometerhok meedraait in een cyclus van berekeningen over geheel Nederland. De doorlooptijd van deze rekencyclus is in de praktijk 2 tot 3 weken voor alle kilometerhokken in Nederland. In de toelichting is per soortgroep aangegeven welke regels hierbij gehanteerd zijn en over welke periode.

[Download de toelichting](#)

Detailering

Voor elke soortgroep is in de oppervlakteklassen 0-0.25 km² en groter dan 1 km² bepaald welk aandeel de waarnemingen bezetten. De basis voor deze berekening is het aantal waarnemingen: in de beschouwde periode; dat geheel of gedeeltelijk in het kilometerhok valt; waarvan de bronhouder heeft aangegeven dat ze uitgeleverd mogen worden. De resultaten zijn in de drie genoemde klassen achter elkaar geplaatst en gescheiden door een slash- teken (/).

Onderzoekperiode

De onderzoeksperiode betreft voor vrijwel alle beschreven soortgroepen de recente 10 afgeronde veldseizoenen. Alleen voor vaatplanten wordt een langere periode gehanteerd. In de loop van het kalenderjaar wordt de beschouwde periode dus steeds iets langer.

